

נאמר של נייר

דן בן-אמוץ מבקר את הביקורת * אגדת „טלייתא

קומי" * ה„קשת" הספרותית שאין להכחישה *

פועה משוררת ב„פרח הסלע" * „מושג" שב לחיים

תולדות

טרומנדט

בשפע הספרים הרואה אור בשנים האחרונות בנושא תולדות ארץ-ישראל נמנעו כמעט כולם מלדבר על מרדכי אניאלי. בולט ספרו של פרופ' מרדכי אניאלי ארץ-ישראל ויישובה במאה ה"ט, שראה אור באחרונה. ספר זה מקיף

בניין „טלייתא קומי" ונדליוס חסר רחמים

אלה, בוונדליוס חסר רחמים וכבוד כלשהו לתרבות העבר (ראה בניין טלייתא קומי בתצלום).

שיחזור

קשת

במשך שמונה-עשרה שנות הופעה סדיי רה, ראו אור 72 חוברות של הרבעון קשת. עורכו, אהרון אמיר, כתב בדברי הפתיחה של חוברת קשת א' (סתיו 1958):

התעבות הערים בארץ, את חלקו של הברון אדמונד רופשילד ביצירת ה"תשתית החקלאית, את היסודות של מצר רכת ההגנה היהודית בארץ (בר-גיורא והשומר), ואת ראשית החינוך העברי. לקראת סיום הספר מתאר אליאב את מערבולת מלחמת-העולם הראשונה, שיל"טון העריצות התורכי, פרשת ניל"י, בסופו של הספר מצוייה ביבליוגרפיה נבחרת, הערות, ניספחים ומפתח, שבכוחם לסייע לכל אוהב תולדות ארץ ישראל בעת החדשה. בספר מצוי אוסף תצלומים מרהיב של מיבנים ומקומות שונים בארץ-ישראל מהמאה שעברה ומראשית המאה העשרים, כמו התצלום של בית-הספר הנוצרי טלייתא-קומי, שהבולדוזרים הורסים בימים

תרמו חלקן להגנת המיעוט היהודי בארץ-ישראל, לרוב מידי התורכים. הספר רצוף בתצלומים של תעודות היסטוריות, כמו איגרת-ברכה של יהודי צפת לברון מינכהאוזן, עם מינויו לקונסול גרמניה בשנת 1874, שבה נכתב בין השאר: „כ"ה, גדול כבודו כישועתיך הוד והדר תשורה עליו, הוד כבוד גדול אדונינו השר והטפסר המרומם שהר לכב הישר באדם ש"ת באראן פאן מינכהאוזן נענעראל קאנסול קיסרית אשכנז בפאלעסטינא...". החלק השני של הספר מתמקד יותר בהתהוותו של היישוב החדש (1882-1914). הוא מתאר את שקיעת השילטון העות'מאני, מביא עובדות על העליות הראשונה והשנייה, תוך שהוא מתאר את

בחטף „מוניטין" יסבסד את „מושג" * המשורר ששלח לשונו

לפירמידות * החרא הפיוטי של שבתאי * ישראלים כובשים

את גרמניה * שבה וייס על הציירים

מתרגמת שזויתרון ובעדה עסקי-הספרות תורן, בכייה"ס היא ידעה שהיא רק חכמה...

●● רנסאנס כתביהעת העוסקים בתרבות בישראל נמשך אחרי שהתברר על ייסוד ירחון חדש לביקורת, בעריכת יורם ברונובסקי ויהושע קנז, עבור הוצאת זמורה-ביתן-מודן. אנו מתבשרים כי אדם ברנך, עורכו של הירחון מוניטין, החליט לזכור חסדי-עורים לירחון התרבות מושג, שאותו ערך בעבר עבור משרד החינוך והתרבות. התוצאה: חברת מוניטין עומדת לחדש את מושג תחת חסותה ולתרום באופן זה חלקה לתרבות המתהווה ●● המשורר ש(פירא) שלום, מי שהתפרסם בראשית שנות החמישים כמשורר החצר של דויד בן-גוריון ואבא אחי (שיר לפקיד מדינת ישראל) החליט שלא לטמון לשונו בפיו, למראה המציאות הפוליטית החדשה. ש. שלום חיבר פיומן תחת הכותרת ישמעאל, ישמעאל אותו מסר בחגיגות לידי נשיא מצריים אנוואר אל-סאדאת. בין השאר כותב שלום בשיר, שאותו גם תירגם לצרפתית ולגרמנית: „ישמעאל, ישמעאל, / עד אנה בינינו הריב ישתולל?" בעוד המשורר / פומנאי הקשיש עושה כל שביכולתו בביתו לשונו בפירמידות, הרי שבידיעות המגיעות מקאהיר מתברר, כי אחד מבתי ההוצאה המצריים עומד לפסס קובץ עבכרס של שירי יהודה עמיחי מתורגמים לערבית ●● בהוצאת הספרים הצרפתית אלבן מישג הופיעו זיכרונותיו של השאה הפרסי המודה, אותה הוצאה, בסידרה ליבר האלייה, פירסמה את כל כתביו של האלייה אגדה חומייני ●● ירון גולן, בביקורת שפירסם בדבר על הקובץ חרא, מוות מאת אהרון שבתאי, כתב בין השאר: „קוראים שלא יסתפקו בכך, ויחפשו בקובץ גם נושא מרכזי, עשויים להגדיר את חרא, מוות כאפואטיאזה של חרא בפרט, וההפרשה והריקבון בכלל... לראשונה בתולדות השירה העברית עלה החרא על דרך המלך וזכה להיות מוטיב מרכזי-סמלי שקשיי העיכול וההפרשה, המקסי בלים כחומרים אנטי-שיריים. מלויים אותו... אין המתברר מסתפק בכך שהוא קורא להפרשה בכינויים שונים, צובע אותה בצבעים שונים ומבחין בה סוגים שונים... בשער השני, המבליט את השימור הבלתי אפשרי של החרא על-ידי חניטתו, מעמיק גילוי האבסורד שבקיום האנושי הנזיל כל כך. שבתאי מסהר את החרא...". ●● מיקלחת צוננת העניק פרופ' שבתאי לאמני ישראל בוועידתם. בין השאר אמר להם הפרופ' למדעיה-מדינה: „אני מתפלא, ובצדק, על הריצה שלכם אחרי המימסד. רוב אגודות הציירים בעולם החופשי אינן מעוניינות כלל לשתף את המימסד, ודווקא האמנים בישראל להוטים אחריו. לשם מה אתם צריכים אותו, את המימסד?" ●● אמנים רבים פרצו בחצוק, כאשר ח"כ ש"מקון פרס, ביטא את בשרותו באמנות במילים: „השיפת החבוי ותרומתו לשון המדברת אל חושינו, אל הרגש ואל המחשבה שלנו, מעשירה את חיינו במראות, בצלילים ובהגות, שאין השפה ההיסטורית כוללת אותם במיליון שנה...". הוא יכול להיות אביה והיא יכולה להיות בתו. הוא מנהלו של פא"ן קלוב הישראלי (הסניף הישראלי של אירגון הסופרים הבינלאומי), מבלי שכתב אי פעם יצירה בעלת ערך ספרותי. ערכה הספרותי אינו עולה על זה של בעלה, וכל תרומתו מממצית בתירגום שדוף של יצירות המשורר ההודי רבינדראט טאגור. כאלה הם בני הווג פועה שזויתרון ובעלה עסקן הספרות חיים תורן. באחרונה פירסמה המתרגמת שיר מסרי עטה, בתירגום לכמה לשונות, וזכתה לכתבה במוסף חיים מודרניים

בידיעות אחרונות. אלא שמה שהשתבש בכתבה, ועל כן פירסם בעלה העסקן במדור מיכתבים לתערכת של הצהרון את הדברים הבאים: „נהגיתי מאוד לקרוא את כתבתו של מנחם מיכלסון על עולמה ויצירתה של רעייתי, המשוררת הירושלמית פועה שזויתרון, אך ברצוני להעיר שלוש הערות ועירות: 1. בבית-הספר היא ידעה שהיא רק חכמה. דבר יופייה נתגלה לה מאוחר יותר. 2. לא פרופ' שימעון הלקין אמר שהיא 'היהלום בכיתה שלו' אלא מורה אחר. 3. למרות הרושם המתקבל — לשנינו יש גם דאגות פרנסה. ירושלים, חיים תורן, סופר." פרט שאותו שכתב מיכלסון הוא, שעל נייר המיכתבים של המתרגמת מודפס בכתב מעוגל פרח הסלע ●●